

Rafał LEŚNICZAK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Wydział Teologiczny, Warszawa, Polska

Analiza dyskursywno-krytyczna przemówienia Donalda Trumpa wygłoszonego na konwencji republikanów w Milwaukee (18.07.2024)

**Discursive and Critical Analysis of Donald Trump's Speech at the Republican Convention
in Milwaukee (July 18, 2024)**

• Abstrakt •

Celem artykułu jest analiza dyskursywno-krytyczna przemówienia Donalda Trumpa, które prezydencki kandydat republikanów wygłosił na konwencji partii 18 lipca 2024 r. w Milwaukee. Dyskurs potraktowano jako użycie języka w określonym kontekście społecznym, jak również jako praktykę społeczną, w której realizowana jest perlokucyjna funkcja języka. Przyjęto ponadto założenie o władzotwórczych właściwościach dyskursu, a więc koncepcję, w której język jest źródłem ukrytych stosunków władzy i prowadzi do narzucania znaczeń. Należy wyliczyć najistotniejsze wnioski wypływające z analizy przemówienia. Polityk stosował w przemówieniu sądy wartościujące celem uzyskania ze strony audytoryum legitymizacji dla własnego programu politycznego, dla dotychczasowych deklarowanych osiągnięć politycznych, jak również dla własnej krytycznej, negatywnej oceny sytuacji polityczno-społecznej za czasów rządów Joe Bidena. Retoryka Trumpa jest retoryką wykluczającą, czego dowodzi kreowana dychotomia *my–oni*. Celem ataków polityka są grupy mniejszościowe (nielegalni imigranci) oraz

• Abstract •

The aim of the article is a discursive and critical analysis of Donald Trump's speech, which the Republican presidential candidate delivered at the party convention on July 18, 2024, in Milwaukee. Discourse was treated as the use of language in a specific social context, as well as a social practice in which the perlocutionary function of language is realized. In addition, the assumption of the power-creation of discourse was adopted, i.e., a concept that language is a source of hidden power relations and leads to the imposition of meanings. The most important conclusions from the analysis were as follows. The politician used value judgments in his speech in order to obtain legitimization from the audience for his own political program, for his declared political achievements so far, as well as legitimization for his own critical, negative assessment of the political and social situation during the administration of Joe Biden. Trump's rhetoric is an exclusionary rhetoric, as evidenced by the dichotomy created: *us–them*. The politician's targets are minority groups (illegal immigrants) and elites, to whom

elity, w opozycji do których postawieni zostają „zwykli obywatele”. Republikanin odwołuje się do strategii denotacji, stosując pejoratywne wartościowanie wobec swoich oponentów. Z kolei strategia perspektywizacji wskazuje na wyłącznie pozytywną ocenę własnego programu i dokonań politycznych oraz na wyłącznie krytyczną opinię o demokratkach. Trump stosuje także strategię wzmacniającą poprzez użycie czasowników illokucyjnych. Artykuł przynosi zysk poznawczy w obszarze badań nad dyskursem Donalda Trumpa podczas kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych w 2024 r.

Słowa kluczowe: Donald Trump; dyskurs; kampania wyborcza; polityka

“ordinary citizens” are placed in opposition. The Republican refers to the strategy of denotation, using pejorative evaluations towards his opponents. In turn, the strategy of perspective indicates an exclusively positive assessment of his own program and political achievements and an exclusive criticism of the Democrats. Trump also used an amplifying strategy through the use of illocutionary verbs. The article increases the cognitive value in the area of research on Donald Trump’s discourse during the election campaign in the United States in 2024.

Keywords: Donald Trump; discourse; election campaign; politics

Wprowadzenie. Kampania wyborcza w Stanach Zjednoczonych

Amerykańska scena polityczna funkcjonująca w systemie dwupartyjnym jest przestrzenią rywalizacji oraz walki o władzę Partii Demokratycznej i Partii Republikańskiej (Jacobson, 2013, ss. 688–708). Jak odnotowuje amerykański politolog Gary C. Jacobson (2013, s. 691; 2000, ss. 9–30), w ciągu ostatnich kilku dekad zmiany w preferencjach i zachowaniach wyborczych oraz w rozmieszczeniu wyborców kongresowych sprawiły, że partie kongresowe stały się bardziej jednorodne wewnętrznie i posiadają rozbieżne oraz spolaryzowane bazy wyborcze. Współczesne strategie wizerunkowe, także w Stanach Zjednoczonych, są silnie spersonalizowane. Wyborcy głosują na partię, ale niejako „jej twarzą” jest konkretny polityk – reprezentant partii, posiadający określone cechy i kwalifikacje, najczęściej będący osobowością bardzo wyrazistą i rozpoznawalną (Farkas, Bene, 2021, ss. 119–142; Kozyreva, Lorenz-Spreen, Hertwig, Lewandowsky, Herzog, 2021, ss. 1–11). Procesy personalizacji są konsekwencją mediatyzacji polityki (Van Aelst, Sheafer, Stanyer, 2012, ss. 203–220). Media narzucają politykom logikę własnego funkcjonowania i stają się istotnym faktorem w społecznej konstrukcji codziennego życia, społeczeństwa i kultury (Piontek, 2015, s. 92). Nie wywołuje zatem zaskoczenia fakt, że dynamiczny rozwój marketingu politycznego wpływa na współczesne rozumienie komunikowania politycznego. Procesy te oddziałują na amerykańskich obywateli, będących uczestnikami „teatru politycznego” wyrażającego się m.in. w debatach wyborczych czy spotkaniach liderów politycznych z wyborcami. Wydarzenia te z kolei z wysoką atencją transmitują i komentują media tradycyjne i społecznościowe. Tak należy spoglądać na procesy popularyzacji głównych kandydatów na urząd

prezydenta Stanów Zjednoczonych w przededniu elekcji wyborczej, tj. 5.11.2024 r. (*US election 2024: A really simple guide to the presidential vote*).

W kampanię wyborczą w 2024 r. wpisują się dość istotnie wydarzenia geopolityczne oraz nie mniej ważne wydarzenia krajowe. Jeśli chodzi o światową sytuację, odnotowuje się zaangażowanie Stanów Zjednoczonych m.in. w wojnę na Ukrainie, konflikt izraelsko-palestyński na Bliskim Wschodzie, jak również napięte stosunki na linii Chiny – Tajwan (Bazail-Eimil, Gould, Herszenhorn, Kine, 2024; McCarthy, 2024; Michta, 2023). Przed rozwiązaniem powyższych wyzwań dotyczących polityki zagranicznej znajdzie się nowo wybrany prezydent Stanów Zjednoczonych. Warto także wymienić ważniejsze problemy wewnętrzne, z którymi zmagają się Stany Zjednoczone. Należą do nich m.in. wysoka inflacja, dostępność opieki zdrowotnej, narkomania, przemoc z użyciem broni (Pew Research Center, 2024).

W dniu 15.07.2024 r. Donald Trump przyjął otrzymaną podczas krajowej konwencji republikańców nominację partii na kandydata na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych (Slattery, Ulmer, Layne, 2024). Miało to miejsce w Milwaukee kilka dni po nieudanym zamachu na polityka przeprowadzonym przez 20-letniego Thomasa Matthew Crooksa w Butler w Pensylwanii (13.07.2024) (Dettmer, 2024). Warto także zauważyć, że konwencja republikańców nastąpiła po wygraniu przez Trumpa pierwszej z debat prezydenckich w dniu 27.06.2024 r. (Shepard, 2024; Wren, Shepard, Allison, Schneider, Stein, 2024), po której czołowi politycy Partii Demokratycznej (m.in. Chuck Schumer, Hakeem Jeffries, Nancy Pelosi) mieli nalegać, by Biden zrezygnował z ubiegania się o reelekcję (Cabral, Drenon, 2024). To w istocie nastąpiło 21.07.2024 r., kiedy urzędujący amerykański prezydent wydał oświadczenie o podjętej decyzji wycofania się z wyścigu wyborczego o urząd głowy państwa (Stokols, Lemire, Schneider, Ferris, 2024). Jednocześnie Biden udzielił poparcia politycznego Kamali Harris w rywalizacji o fotel prezydenta USA z kandydatem Partii Republikańskiej (Schneider, Cancryn, Daniels, 2024).

Podczas konwencji w Milwaukee Trump zaprezentował kandydata republikańców na urząd wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych, Jamesa Davida Vance’a. Jak zauważa Andrzej Dąbrowski, analityk związany z Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych, są dwie podstawowe przyczyny nominacji senatora z Ohio. Po pierwsze, J.D. Vance jest popularny w tzw. pasie rdzy, z czego wynika chęć zabezpieczenia przez republikańców głosów wyborców w stanach Michigan, Indiana, Ohio i Pensylwania. Po drugie, nominacja dla Vance’a stanowi zapowiedź bardziej zdecydowanej polityki potencjalnej administracji Trumpa w kwestii odwracania reform z czasów kadencji Joe Bidena. Warto zauważyć, że poglądy kandydata republikańców na urząd wiceprezydenta są tożsame z tymi, które prezentuje Trump. Cechuje je m.in. transakcyjne podejście do sojuszników, przekonanie o braku politycznych

i finansowych zysków dla Stanów Zjednoczonych z dotychczasowej polityki poprzednich administracji, krytyka polityki zagranicznej administracji Bidena oraz obciążenie jej odpowiedzialnością za niepowodzenia (m.in. w Afganistanie), krytyka niepotrzebnych działań demokratów wpływających na establishment i biurokrację Departamentu Stanu oraz Departamentu Obrony, aktywny sprzeciw dotyczący wspierania Ukrainy przez USA i brak zabiegów Amerykanów na rzecz pokojowego zakończenia wojny z Rosją (Dąbrowski, 2024, s. 1).

Perspektywa teoretyczna i metodologia badań. Kategorie analityczne istotne dla podejścia dyskursywno-krytycznego

W opisie dyskursu, jak trafnie zauważa Maciej Kawka, wyróżnia się dwie podstawowe koncepcje: lingwistyczną i socjologiczną (2014, s. 164). Badania nad komunikacją dyskursywną mogą się zatem koncentrować z jednej strony na językoznawczych korzeniach dyskursu i problematyce genologicznej, z drugiej zaś na uwarunkowaniach pozajęzykowych, tj. na życiu społecznym i mechanizmach zmian w jego obrębie (Kawka, 2014, s. 166). Waldemar Czachur odnotowuje, że rozległość badań nad dyskursem wyraża się choćby w różnorodności głosów obecnych w procesie modelowania pojęcia dyskursu, kluczowego dla lingwistyki dyskursu i licznych badań dyskursologicznych (2020, s. 171). Tytułem przykładu można tu przywołać koncepcje dyskursu autorstwa Michela Foucaulta (1971, ss. 7–30), Zelliga Harris (1963), Della Hymesa (1986, ss. 49–89), Algirdasa J. Greimasa (1971) czy Jerzego Bartmińskiego (1999).

Biorąc pod uwagę wielość koncepcji definicyjnych dyskursu, w podjętych badaniach o charakterze dyskursywno-krytycznym przyjęto kilka ogólnych założeń, które sytuują rozumienie dyskursu zarówno w perspektywie lingwistycznej, jak i w perspektywie nauk społecznych. Po pierwsze, dyskurs potraktowano jako użycie języka w określonym kontekście społecznym (Bielecka-Prus, 2015, s. 101). Jest to nawiązanie do językoznawstwa poststrukturalistycznego, w którym język użyty w społecznym i komunikacyjnym kontekście służy do negocjowania znaczeń i sensów. Autor przyjął założenie o pośredniczącej roli języka w procesie kreacji rzeczywistości, co nie kwestionuje istnienia rzeczywistości jako takiej (Czachur, 2020, ss. 86–87). Do ważniejszych założeń językoznawstwa poststrukturalistycznego należą m.in. następujące: język traktowany jest jako jedna z form zachowań człowieka w jego kulturowym otoczeniu; język jest społecznym zasobem komunikacyjnym; znaczenie znaków językowych ma charakter niestabilny, zmienny, zawsze kontekstowo uwarunkowany i jest produktem interakcji uczestników komunikacji; komunikacyjnie uwarunkowany proces tworzenia znaczenia znaków uruchamiany jest w momencie

aktywowania wiedzy językowej i pozajęzykowej (Czachur, 2020, s. 86). Po drugie, proces komunikowania rozumiany jest jako praktyka społeczna, w której realizowana jest perlokucyjna funkcja języka. Odwołując się do rozróżnienia dokonanego przez Johna Austina (akty illokucyjne i perlokucyjne) (Sbisà, 2013, ss. 25–75) oraz teorii działania komunikacyjnego Jürgena Habermasa (2001), język potraktowano jako bezpośredni środek skutecznego wywierania wpływu na audytorium. Celem komunikującego jest zatem nie tylko to, aby słuchacz zrozumiał i przyjął argumenty mówcy, ale także dostosował do nich swoje działania. Czynność komunikowania ma charakter teleologiczny i jest podejmowana przez nadawcę intencjonalnie w celu uzyskania zamierzonego efektu u słuchacza (Osika, 2001, ss. 122–143). Po trzecie, przyjęto założenie o władzotwórczości dyskursu, tzn. że język jest źródłem ukrytych stosunków władzy i prowadzi do narzucania znaczeń (Bourdieu, 1989, ss. 14–25; Foucault, 2020, ss. 73–79; Paolini, 1993, ss. 98–117). Jak zauważa Barbara Jabłońska (2006, s. 58), analiza dyskursu jest poważnym wyzwaniem dla badacza. Wymaga ona bowiem podejścia interdyscyplinarnego, które ukazuje relacje między tekstem, mową, poznaniem społecznym, władzą, społeczeństwem i kulturą. Podejmujący badania nie tylko opisuje i wyjaśnia interesujące go zjawiska, lecz również przyjmuje postawę aktywnego rzecznika i obrońcy tych, którzy podlegają działaniom ukrytej, często nie-uświadomionej władzy, przybierającej formę przemocy o charakterze symbolicznym. Badacz przyjmuje zatem określone stanowisko i prezentuje swój punkt widzenia, który wyraża wartościowanie, co nie jest bynajmniej słabą stroną tak rozumianej analizy.

Z kolei Joanna Bielecka-Prus, uwzględniając teoretyczne badania Ruth Wodak nad dyskursem, odnotowuje: „Krytyczna analiza dyskursu zakreśla bardzo szerokie ramy kontekstu. Na przykład R. Wodak wyróżnia kilka poziomów kontekstu i układa je skrzynkowo od mikro do makro. Kluczowym elementem przenikającym wszystkie te poziomy jest relacja władzy i dominacji. Analiza dyskursu polega na badaniu tej relacji na poziomie językowym, odnosząc się stale do szerszych kontekstów pozajęzykowych. Wąskie ujęcie kontekstu jako sytuacji lokalnej preferowane jest przez interakcjonistów i analityków konwersacji (2015, ss. 102–103).

W analizie wystąpienia Trumpa uwzględniono zarówno sytuację komunikacyjną polityka, tj. przemówienia w Milwaukee (perspektywa mikro, tj. mikrokontekst dyskursu), jak i kampanię wyborczą w Stanach Zjednoczonych (makrokontekst dyskursu) (Van Dijk, 2007, ss. 3–26). Przyjęto również założenie o braku idealnej neutralności ze strony badacza dyskursu w prowadzonej przez niego analizie w odmiennie krytycznej (Van Dijk, 2002, ss. 203–237).

Jeśli chodzi o szczegółowe założenia analizy, to uwzględniono wybrane istotne kategorie analityczne właściwe dla podejścia dyskursywno-krytycznego krytycznej analizy dyskursu (KAD). Jest to dominująca perspektywa badawcza podjętej analizy

przemówienia Donalda Trumpa (Kopytowska, Kumiega, 2017, ss. 196–198). Uwzględniono następujące zagadnienia szczegółowe:

- językowe konstruowanie dychotomii w dyskursie jako strategia wykluczająca (kategorie swój i obcy / my i oni)¹;
- niespójność i sprzeczność wewnętrzną tekstów należących do badanego dyskursu (Kopińska, 2016, s. 315, przypis 4);
- analizę interdyskursywną² i rekontekstualizację³;
- wybrane strategie dyskursywne⁴;
- stosowanie toposów jako elementów argumentacji⁵.

¹ „Istnienie dychotomii My–Oni nie jest niczym nowym w systemach demokratycznych. W zasadzie stanowi ich immanentną, nieusuwalną cechę i tym łatwiej bywa rozgrywane przez pewne środowiska polityczne w formie swoistej *blame game*, której rezultatem ma być uzyskanie od większości obywateli uznania mocy kontrolowania procesów decyzyjnych w polityce i legitymacji projektowanego przez siebie ładu społecznego. Istotne jest to, jak owa dychotomia jest rozgrywana w celu rekonstrukcji demokratycznego ładu. Etykieta »Oni« bowiem nie tylko może zostać przypisana wybranym członkom elit, aktorom politycznym czy celebrytom, ale również może być przeniesiona na instytucje reprezentujące dotychczasowy porządek. Wtedy próba zmiany porządku instytucjonalnego staje się częścią strategii argumentacyjnej, która polega na narracji o konieczności naprawy źle działającego państwa i niesprawiedliwych sądów, a przede wszystkim rozbijania kast usadowionych na wysokich pozycjach systemu politycznego. Drugorzędne zaś staje się to, w jakim stopniu realne i oparte na obiektywnych danych są: diagnoza mówiąca o upadku państwa i oskarżenia kierowane w stronę źle działających instytucji. Istotnym celem jest »odzyskanie« tych instytucji, co w sposób bezpośredni może kolidować z procesem demokratyzacji systemu” (Kotras, 2018, ss. 159–161).

² „Interdyskursywna analiza tekstów pozwala na określenie tego, jak gatunki, dyskursy i style (porządek dyskursu) są w nich artykułowane razem. W jej ramach można na przykład zestawiać znaczenia wytwarzane i deklarowane w dyskursach organizacyjnych (strategiach, programach, wypowiedziach, sloganach, mottach itd.) ze znaczeniami wytwarzanymi faktycznie przez organizacje w ramach gatunków (różne formy działania i współdziałania) i stylów (zachowanie, postępowanie i tożsamość organizacji)” (Warzecha, 2012, s. 201).

³ Rekontekstualizacja jest jedną z klasycznych koncepcji krytycznych badań nad dyskursem, która skupia się na hegemonicznym porządkowaniu w dyskursie, jak również jego rozpowszechnieniu w czasie i przestrzeni. Termin ten jest stosowany jako narzędzie działań interdyscyplinarnych i transsemiotycznych, przy czym: »„rekontekstualizację« rozumieć należy jako rodzaj »tłumaczenia«, w którym rekontekstualizowane kategorie włączane są w spójną relację z kategoriami zastanymi, a przez to transformowane” (Bolek, 2017, s. 467; Krzyżanowski, 2016, ss. 308–321).

⁴ Strategie dyskursywne potraktowano jako systematycznie pojawiające się sposoby użycia języka w dyskursie, przemówieniu czy debacie (m.in. strategię denotacji i nazywania, strategię argumentacji, strategię perspektywizacji, strategię wzmacniania i tonowanie), mające na celu legitymizację stanowiska przyjmowanego przez mówcę. Są one mechanizmami konstytuującymi kulturową rzeczywistość i obrazy świata, zwłaszcza przez media (Fabiszak, Brzezińska, 2020, s. 87; Czachur, 2021, ss. 79–97). Strategie dyskursywne mogą mieć wieloraki charakter, np. konstruktywny, transformatywny, asymilacyjny, dysymilacyjny, legitymizacji czy zamierzonej wieloznaczności (Rejter, 2022, ss. 204–205; Warzecha, 2014, ss. 165–166).

⁵ Pojęcie toposu jest pojęciem nieostrym i niejednoznacznym. Może być rozumiane jako schemat

Analiza jakościowa przemówienia Trumpa wygłoszonego na konwencji republikanów w Milwaukee*

W przemówieniu kandydat republikanów wyeksponował sytuację społeczno-polityczną Stanów Zjednoczonych w szczególny sposób:

- Kontekst polityki zagranicznej, tj. wojnę na Ukrainie, konflikt izraelsko-palestyński, nieuporządkowane relacje Stanów Zjednoczonych z Chinami:

“Our opponents inherited a world at peace and turned it into a planet of war. We’re in a planet of war. Look at that attack on Israel. Look at what’s happening with Ukraine”. (Nasi przeciwnicy odziedziczyli świat pokoju i zamienili go w planetę wojny. Jesteśmy na planecie wojny. Spójrzcie na ten atak na Izrael. Spójrzcie na to, co dzieje się z Ukrainą).

- Kontekst polityki bezpieczeństwa, m.in. kryzys nielegalnej imigracji i jego konsekwencje:

“We also have an illegal immigration crisis, and it’s taking place right now [...]. It’s a massive invasion at our southern border that has spread misery, crime, poverty, disease, and destruction to communities all across our land. Nobody’s ever seen anything like it”. (Mamy również kryzys nielegalnej imigracji, który ma miejsce właśnie teraz [...]. To ogromna inwazja na naszej południowej granicy, która rozprzestrzeniła nędzę, przestępczość, ubóstwo, choroby i zniszczenie w społecznościach na całym naszym terenie. Nikt nigdy nie widział czegoś podobnego).

“Today, our cities are flooded with illegal aliens. Americans are being squeezed out of the labor force and their jobs are taken. By the way, you know who’s taking the jobs, the jobs that are created? One hundred and seven percent of those jobs are taken by illegal aliens”. (Dzisiaj nasze miasta są zalewane nielegalnymi imigrantami. Amerykanie są wypychani z rynku pracy, a ich miejsca pracy są zabierane. A tak przy okazji, wiecie, kto zabiera te miejsca pracy, te miejsca pracy, które są tworzone? Sto siedem procent tych miejsc pracy zajmują nielegalni imigranci).

- Kontekst polityki gospodarczej, m.in. zbyt wysokie podatki, wysoka inflacja:

dowodzenia i perswazji, tj. jako forma argumentacji, ale także jako konkretny argument, czyli treść argumentacji. W perspektywie retorycznej toposy traktowane są jako odpowiednio dobrane argumenty przez mówcę celem przekonania słuchaczy do określonych postaw i działań. *Locus communis* są swoistymi obrazami myślowymi, jednakowo rozumianymi i odbieranymi, stanowiącymi miejsce spotkania nadawcy i odbiorcy w postrzeganiu rzeczywistości (Smykała, 2021, ss. 466–468; Bogułębska, Worsowicz, 2016, s. 59).

* W analizie wykorzystano stenogram przemówienia znajdującego się na stronie The New York Times: *Read the Transcript of Donald J. Trump’s Convention Speech*. Wszystkie cytaty w dalszej części tekstu pochodzą z powyższego stenogramu.

“We have an inflation crisis that is making life unaffordable, ravaging the incomes of working and low-income families, and crushing, just simply crushing our people like never before. They’ve never seen anything like it”. (Mamy kryzys inflacyjny, który sprawia, że życie staje się nieopłacalne, niszczy dochody rodzin pracujących i o niskich dochodach i miazdży, po prostu miazdży naszych ludzi jak nigdy dotąd. Nigdy nie widzieli czegoś takiego).

- Kontekst polityki społecznej, w tym niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej i świadczeń społecznych ze względu na wzrost nielegalnej imigracji:

“I am going to protect Social Security and Medicare. Democrats are going to destroy Social Security and Medicare because all of these people, by the millions, they’re coming in. They’re going to be on Social Security and Medicare and other things and you’re not able to afford it. They are destroying your Social Security and your Medicare”. (Zamierzam chronić ubezpieczenia społeczne i opiekę medyczną. Demokraci zniszczą ubezpieczenia społeczne i opiekę medyczną, ponieważ miliony tych wszystkich ludzi przyjdą. Będą korzystać z ubezpieczeń społecznych, opieki medycznej i innych świadczeń, a was nie będzie na to stać. Zniszczą twoje ubezpieczenia społeczne i opiekę medyczną).

Winą za przywołane wyżej problemy polityk obarczył Joe Bidena i demokratów. Znaczenie i sens takiej strategii komunikacyjnej są jednoznaczne: odsunąć demokratów od władzy oraz wskazać argumenty mające przekonać wyborców, dlaczego warto zagłosować na Donalda Trumpa. Republikanin konstruuje dyskurs, posługując się strategią wykluczającą (zastosowane kategorie *my–oni*): *my* to zwykli obywatele, z kolei *oni* to establishment, elity finansowe, demokraci, którzy nie przejmują się życiem zwykłych obywateli:

“They’ve got to stop that because they’re destroying our country. We have to work on making America great again, not on beating people. And we won. We beat them in all. We beat them on the impeachments. We beat them on the indictments. We beat them”. (Muszą to powstrzymać, bo niszczą nasz kraj. Musimy pracować nad tym, by Ameryka znów była wielka, a nie nad tym, by bić ludzi. I wygramy. Pokonamy ich we wszystkim. Pokonamy ich w impeachmentach. Pobiliśmy ich na podstawie aktów oskarżenia. Pokonamy ich).

Stosowanie zaimka *my* w 1. os. l. mn. sygnalizuje utożsamianie się przez polityka z grupą, do której przemawia. Jest to dostrzegalne już na samym początku przemówienia Trumpa:

„Friends, delegates and fellow citizens. I stand before you this evening with a message of confidence, strength and hope. Four months from now, we will have an incredible victory, and we will begin the four greatest years in the history of our country. Together, we will launch a new era of safety, prosperity and freedom for

citizens of every race, religion, color and creed. The discord and division in our society must be healed. We must heal it quickly. As Americans, we are bound together by a single fate and a shared destiny. We rise together. Or we fall apart”. (Przyjaciele, delegaci i współobywatele. Stoję przed wami dziś wieczorem z przesłaniem pewności, siły i nadziei. Za cztery miesiące odniesiemy niesamowite zwycięstwo i rozpoczniemy cztery najwspanialsze lata w historii naszego kraju. Razem zapoczątkujemy nową erę bezpieczeństwa, dobrobytu i wolności dla obywateli każdej rasy, religii, koloru skóry i wyznania. Niezgoda i podział w naszym społeczeństwie muszą zostać uleczone. Musimy je szybko uleczyć. Jako Amerykanie jesteśmy związani jednym losem i wspólnym przeznaczeniem. Powstaniemy razem. Albo się rozpadniemy).

Perspektywizacja dyskursu w sensie makro wyraża się w podjęciu kwestii geopolitycznych (pozycja polityczna Stanów Zjednoczonych wobec Rosji, Chin, państw Bliskiego Wschodu, aktualne relacje administracji Bidena ze światowymi przywódcami oraz przyszłe, po zakładanym zwycięstwie Trumpa). Perspektywizacja dyskursu w sensie mikro dotyczy kwestii polityki wewnętrznej USA.

Trump konstruuje dyskurs na zasadzie kontrastu: w opozycji do działań politycznych prezydenta Bidena i demokratów, które ocenia negatywnie, stawia własną polityczną sprawczość (przywołując czas prezydentury z lat 2017–2021) oraz zamierzenia polityczne, które deklaruje wypełnić w czasie kadencji 2025–2029:

“Just a few short years ago under my presidency, we had the most secure border and the best economy in the history of our country, in the history of the world. We had the greatest economy in the history of the world. We had never done anything like it. We were beating every country, including China, by leaps and bounds. Nobody had seen anything like it. We had no inflation, soaring incomes, we’re going – Nobody’s – Nobody can believe it. You can’t believe what happened four years ago is happening now in reverse. [...] Less than four years ago, we were a great nation, and we will soon be a great nation again. We’re going to be a great nation again. Thank you. With proper leadership, every disaster we are now enduring will be fixed – and it will be fixed very, very quickly”. (Zaledwie kilka lat temu, pod moją prezydenturą, mieliśmy najbezpieczniejszą granicę i najlepszą gospodarkę w historii naszego kraju, w historii świata. Mieliśmy najlepszą gospodarkę w historii świata. Nigdy czegoś takiego nie zrobiliśmy. Pokonywaliśmy każdy kraj, w tym Chiny, o całe mile. Nikt wcześniej nie widział czegoś takiego. Nie mieliśmy inflacji, mieliśmy rosnące dochody, idźmy – Nikt – Nikt nie może w to uwierzyć. Nie możesz uwierzyć, że to, co wydarzyło się cztery lata temu, dzieje się teraz na odwrót. [...] Mniej niż cztery lata temu byliśmy wspaniałym narodem i wkrótce znów będziemy wspaniałym narodem. Znów będziemy wspaniałym narodem. Dziękuję. Przy odpowiednim

przywództwie każda katastrofa, której teraz doświadczamy, zostanie naprawiona – i zostanie naprawiona bardzo, bardzo szybko).

“Under President Bush, Russia invaded Georgia. Under President Obama, Russia took Crimea. Under the current administration, Russia is after all of Ukraine. Under President Trump, Russia took nothing”. (Za prezydenta Busha Rosja najechała Gruzję. Za prezydenta Obamy Rosja zajęła Krym. Za obecnej administracji Rosja jest przecież cała na Ukrainie. Za prezydenta Trumpa Rosja nie zabrała niczego).

“I was the first president in modern times to start no new wars. You know, we were the toughest. We were the most respected. And you saw this. Hungary, strong country. Run by a very powerful, tough leader. He’s a tough guy. The press doesn’t like him because he’s tough. And he came out recently. They were asking him at an interview: The whole world is exploding, what’s happening, what’s going on. Viktor Orban, prime minister of Hungary, very tough man. He said, ‘I don’t want people coming into my country and blowing up our shopping centers and killing people.’ But they said to him, ‘Tell us, what’s going wrong? What’s happening? What is it?’ He said, ‘There’s only one way you’re going to solve it. You got to bring President Trump back to the United States because he kept everybody at bay.’ True. He used a word I wouldn’t use because I can’t use that word. Because you’d say it was braggadocious. The press would say, ‘He was a braggart.’ I am not a braggart. But Viktor Orban said it. He said ‘Russia was afraid of him. China was afraid of him. Everybody was afraid of him. Nothing was going to happen’”. (Byłem pierwszym prezydentem w czasach nowożytnych, który nie rozpoczął żadnej nowej wojny. Wiecie, byliśmy najtwardsi. Byliśmy najbardziej szanowani. I widzieliście to. Węgry, silny kraj. Rządzony przez bardzo silnego, twardego przywódcę. To twardy facet. Prasa go nie lubi, bo jest twardy. I niedawno się ujawnił. Pytali go w wywiadzie: Cały świat eksploduje, co się dzieje, co się dzieje. Viktor Orban, premier Węgier, bardzo twardy facet. Powiedział: „Nie chcę, żeby ludzie przyjeżdżali do mojego kraju i wysadzali nasze centra handlowe i zabijali ludzi”. Ale oni powiedzieli mu: „Powiedz nam, co się dzieje? Co się dzieje? Co to jest?”. Powiedział: „Jest tylko jeden sposób, żeby to rozwiązać. Musisz sprowadzić prezydenta Trumpa z powrotem do Stanów Zjednoczonych, bo trzymał wszystkich na dystans”. To prawda. Użył słowa, którego ja bym nie użył, bo nie mogę go użyć. Bo powiedziałbyś, że to przechwałki. Prasa powiedziałaby: „Był samochwałą”. Ja nie jestem samochwałą. Ale Viktor Orban to powiedział. Powiedział: „Rosja się go bała. Chiny się go bały. Wszyscy się go bali. Nic nie miało się stać”).

W przemówieniu Trumpa obecne są deklaracje zapowiadające rozwiązanie problemów wewnętrznych kraju i poprawy pozycji geopolitycznej Stanów Zjednoczonych na arenie międzynarodowej. Kandydat republikanów stosuje często w swoich

wypowiedziach czasowniki illokucyjne *commissives* (zobowiązaniowe) lub wyrażenia posiadające moc illokucyjną o charakterze zobowiązaniowym w celu przekonania audytorium do własnych racji. Tu klasyfikują się te wypowiedzi polityka, w których bierze on na siebie jakiś rodzaj odpowiedzialności, obiecuje, deklaruje czy też coś gwarantuje. W przypadku przemówienia z Milwaukee stosowanie *commissives* jest nierozzerwalnie związane z obietnicami wyborczymi Trumpa:

“I will end the illegal immigration crisis by closing our border and finishing the wall, most of which I’ve already built”. (Zakończę kryzys nielegalnej imigracji, zamykając naszą granicę i dokończając budowę muru, którego większość już zbudowałem).

“Tonight, America, this is my vow. I will not let these killers and criminals [illegal immigrants] into our country. I will keep our sons and daughters safe. As we bring security to our streets, we will help bring stability to the world”. (Dziś wieczorem, Ameryko, to jest moja przysięga, nie pozwolę tym zabójcom i przestępcom [nielegalnym imigrantom] wejść do naszego kraju. Zapewnię bezpieczeństwo naszym synom i córkom. Zapewniając bezpieczeństwo na naszych ulicach, pomożemy przywrócić stabilność na świecie).

“I will end every single international crisis that the current administration has created, including the horrible war with Russia and Ukraine, which would have never happened if I was president. And the war caused by the attack on Israel, which would never have happened if I was president”. (Zakończę każdy międzynarodowy kryzys, który stworzyła obecna administracja, w tym okropną wojnę z Rosją i Ukrainą, która nigdy by się nie wydarzyła, gdybym był prezydentem. I wojnę spowodowaną atakiem na Izrael, która nigdy by się nie wydarzyła, gdybym był prezydentem).

“So tonight, I make this pledge to the great people of America. I will end the devastating inflation crisis immediately, bring down interest rates and lower the cost of energy. We will drill, baby, drill. Can you believe what they’re doing?” (Więc dziś wieczorem składam tę obietnicę wspomniałym ludziom Ameryki. Natychmiast zakończę niszczycielski kryzys inflacyjny, obniżę stopy procentowe i obniżę koszty energii. Będziemy dogłębnie analizować. Czy możesz uwierzyć, co oni robią?).

“Inflation has wiped out the life savings of our citizens, and forced the middle class into a state of depression and despair. That’s what it is. It’s despair and depression. We cannot, and will not, let this continue. Less than four years ago, we were a great nation, and we will soon be a great nation again. We’re going to be a great nation again. Thank you. With proper leadership, every disaster we are now enduring will be fixed – and it will be fixed very, very quickly”. (Inflacja wymazała oszczędności życia naszych obywateli i wpędziła klasę średnią w stan depresji i rozpacz. To jest to. To rozpacz i depresja. Nie możemy i nie pozwolimy, aby to trwało. Niecałe cztery

lata temu byliśmy wspaniałym narodem i wkrótce znów będziemy wspaniałym narodem. Znów będziemy wspaniałym narodem. Dziękuję. Przy odpowiednim przywództwie każda katastrofa, której teraz doświadczamy, zostanie naprawiona – i zostanie naprawiona bardzo, bardzo szybko).

“Under my plan, incomes will skyrocket, inflation will vanish completely, jobs will come roaring back, and the middle class will prosper like never, ever before and we’re going to do it very rapidly”. (Według mojego planu dochody gwałtownie wzrosną, inflacja całkowicie zniknie, miejsca pracy powrócą, a klasa średnia będzie prosperować jak nigdy dotąd i stanie się to bardzo szybko).

Nie odnotowano, by przemówienie kandydata republikanów było wewnętrznie sprzeczne lub niespójne. Wystąpienie Trumpa ma określony cel: przedstawić własny punkt widzenia na bieżącą politykę krajową i międzynarodową, wykazać polityczne błędy Bidena i jego administracji oraz przekonać wyborców do zagłosowania na republikanów.

Jeśli chodzi o strategię denotacji i nazywania, polityk określa swoich oponentów i ich politykę negatywnymi, emocjonalnymi i deprecjonującymi wyrażeniami:

“If Democrats want to unify our country, they should drop these partisan witch hunts, which I’ve been going through for approximately eight years”. (Jeśli demokraci chcą zjednoczyć nasz kraj, powinni porzucić te partyjne polowania na czarownice, które prowadzą od około ośmiu lat).

“Crazy Nancy Pelosi, the whole thing”. (Szalona Nancy Pelosi, cała ta sprawa).

“[...] we must first rescue our nation from failed and even incompetent leadership. We have totally incompetent leadership”. ([...] musimy najpierw uratować nasz naród przed nieudaniem, a nawet niekompetentnym przywództwem. Mamy całkowicie niekompetentne przywództwo).

Trump legitymizuje dotychczasowe działania republikanów oraz składa wiele obietnic wyborczych, jak również deprecjonuje polityczną aktywność oponentów. Tytułem przykładu można wskazać obszerny passus przemówienia polityka na temat ulgi ekonomicznej dla obywateli Stanów Zjednoczonych w kontekście wzrostu cen artykułów spożywczych, benzyny, spadku dostępności i wzrostu stóp procentowych kredytów hipotecznych, wzrostu całkowitego kosztu gospodarstw domowych, które nastąpiły w opinii Trumpa za rządów Bidena:

“First, we must get economic relief to our citizens. Starting on Day 1, we will drive down prices and make America affordable again. We have to make it affordable. It’s not affordable. People can’t live like this. Under this administration, our current administration, groceries are up 57 percent, gasoline is up 60 and 70 percent, mortgage rates have quadrupled, and the fact is it doesn’t matter what they are because you can’t get the money anyway. Can’t buy houses. Young people can’t get any financing

to buy a house. The total household costs have increased an average of \$28,000 per family under this administration. Republicans have a plan to bring down prices, and bring them down very, very rapidly". (Po pierwsze, musimy zapewnić naszym obywatelom ulgę ekonomiczną. Zaczynając od pierwszego dnia, obniżymy ceny i sprawimy, że Ameryka znów będzie przystępna cenowo. Musimy sprawić, by była przystępna cenowo. Teraz nie jest przystępna cenowo. Ludzie nie mogą tak żyć. Za tej administracji, naszej obecnej administracji, artykuły spożywcze wzrosły o 57 procent, benzyna o 60 i 70 procent, stopy procentowe kredytów hipotecznych wzrosły czterokrotnie, a faktem jest, że nie ma znaczenia, jakie one są, ponieważ i tak nie możesz dostać pieniędzy. Nie możesz kupić domów. Młodzi ludzie nie mogą uzyskać żadnego finansowania na zakup domu. Całkowite koszty gospodarstwa domowego wzrosły średnio o 28 000 dolarów na rodzinę za tej administracji. Republikanie mają plan, aby obniżyć ceny, i obniżyć je bardzo, bardzo szybko).

W strategii komunikacyjnej Trump wykorzystuje słowa kluczowe, m.in. *people* i *again*. Słowo *people* pojawia się w tekście przemówienia aż 70 razy i najczęściej występuje w prepozycji do przymiotników opisujących cechy narodu amerykańskiego, np. *great people* – wspaniali ludzie, *incredible people* – niesamowici ludzie, *tremendous people* – niewiarygodni ludzie, *smart people* – mądrzy ludzie, *extraordinary people* – nadzwyczajni ludzie. Odnotowuje się również połączenie tego słowa z zaimkiem dzierżawczym „nasz”, co wyraża identyfikację Trumpa z narodem oraz służy wyrażeniu bliskości polityka z narodem, np.

“I am the one saving democracy for the people of our country”. (Jestem tym, który ratuje demokrację dla ludzi w naszym kraju).

“And they [Democrats] should do that without delay and allow an election to proceed that is worthy of our people”. (A oni [Demokraci] powinni to zrobić bezzwłocznie i pozwolić na przeprowadzenie wyborów godnych naszego narodu).

“We lose revenue and they gain everything and wipe out our businesses, wipe out our people”. (My tracimy dochody, a oni zyskują wszystko i unicestwiają nasze interesy, unicestwiają naszych ludzi).

Wyraz *again* – ponownie występuje 28 razy w tekście, m.in. w cytowanym sloganie wyborczym, odsyła słuchacza do obietnic wyborczych Trumpa dotyczących deklaracji przywrócenia przez polityka Ameryce, poszczególnym jej stanom i obywatelom korzystnej sytuacji społeczno-politycznej. Jest to niejako zapowiedź powrotu do świetności Ameryki:

“This election should be about the issues facing our country and how to make America successful, safe, free and great again”. (Te wybory powinny dotyczyć problemów stojących przed naszym krajem i tego, jak sprawić, by Ameryka odniosła sukces, była bezpieczna, wolna i znów wielka).

“We have to work on making America great again, not on beating people”. (Musimy pracować nad tym, by Ameryka znów była wspaniała, a nie nad tym, by bić ludzi).

“Greatest movement in the history of our country. Make America Great Again”. (Największy ruch w historii naszego kraju. Uczyńmy Amerykę znów wielką).

“And I promise we will make Wisconsin great again”. (I obiecuję, że sprawimy, że Wisconsin znów będzie wielkie).

“Under our leadership, the United States will be respected again”. (Pod naszym przywództwem Stany Zjednoczone znów będą szanowane).

Wśród toposów stosowanych przez polityka mających przekonać słuchaczy do prezentowanego programu politycznego Trumpa można wyróżnić m.in. następujące:

- Topos danych – rozumiany jako dane liczbowe (statystyczne) odzwierciedlające sytuację społeczno-polityczną Stanów Zjednoczonych, a przywołane przez kandydata republikanów w przemówieniu:

“Under this administration, our current administration, groceries are up 57 percent, gasoline is up 60 and 70 percent, mortgage rates have quadrupled, and the fact is it doesn't matter what they are because you can't get the money anyway. Can't buy houses. Young people can't get any financing to buy a house. The total household costs have increased an average of \$28,000 per family under this administration”. (Za tej administracji, naszej obecnej administracji, artykuły spożywcze wzrosły o 57 procent, benzyna wzrosła o 60 i 70 procent, stopy procentowe kredytów hipotecznych wzrosły czterokrotnie, a faktem jest, że nie ma znaczenia, jakie one są, ponieważ i tak nie możesz dostać pieniędzy. Nie możesz kupić domów. Młodzi ludzie nie mogą uzyskać żadnego finansowania na zakup domu. Całkowite koszty gospodarstwa domowego wzrosły średnio o 28 000 dolarów na rodzinę za tej administracji).

- Topos finalny – rozumiany jako racja dostateczna (uzasadnienie) politycznych działań Trumpa (przyjęcie nominacji republikanów w wyborach prezydenckich):

“I am running to be president for all of America, not half of America, because there is no victory in winning for half of America. So tonight, with faith and devotion, I proudly accept your nomination for president of the United States”. (Kandyduję, aby zostać prezydentem całej Ameryki, a nie połowy Ameryki, ponieważ zwycięstwo dla połowy Ameryki nie oznacza zwycięstwa. Więc dziś wieczorem, z wiarą i oddaniem, z dumą przyjmuję twoją nominację na prezydenta Stanów Zjednoczonych).

- Topos migracji – Stany Zjednoczone jako cel migracji, także nielegalnej:

“We also have an illegal immigration crisis, and it's taking place right now, as we sit here in this beautiful arena. It's a massive invasion at our southern border that

has spread misery, crime, poverty, disease, and destruction to communities all across our land. Nobody's ever seen anything like it". (Mamy również kryzys nielegalnej imigracji, który ma miejsce właśnie teraz, gdy siedzimy tutaj na tej pięknej arenie. To ogromna inwazja na naszej południowej granicy, która rozprzestrzeniła nędzę, przestępczość, ubóstwo, choroby i zniszczenie w społecznościach na całym naszym terenie. Nikt nigdy nie widział czegoś podobnego).

- Topos wojny – sposób rozumienia zaangażowania Ameryki w światowe konflikty zbrojne:

"War is now raging in Europe and the Middle East, a growing specter of conflict hangs over Taiwan, Korea, the Philippines, and all of Asia, and our planet is teetering on the edge of World War III, and this will be a war like no other war because of weaponry". (W Europie i na Bliskim Wschodzie szaleje wojna, widmo konfliktu wisi nad Tajwanem, Koreą, Filipinami i całą Azją, a nasza planeta stoi na krawędzi III wojny światowej, która będzie wojną niepodobną do żadnej innej ze względu na broń).

- Topos ojczyzny i narodu – dobro narodu i ojczyzny jest uzasadnieniem deklarowanych przez Trumpa działań politycznych:

"With great humility, I am asking you to be excited about the future of our country". (Z wielką pokorą proszę Was o troskę o przyszłość naszego kraju).

Wnioski

Przeprowadzona analiza kategorii analitycznych właściwych dla podejścia dyskursywno-krytycznego KAD obecnych w przemówieniu Donalda Trumpa, wygłoszonego na konwencji republikanów w Milwaukee w dniu 18.07.2024 r., prowadzi do następujących wniosków. Polityk stosuje sądy wartościujące w celu uzyskania ze strony audytorium legitymizacji dla własnego programu politycznego, dla dotychczasowych deklarowanych osiągnięć politycznych, jak również dla własnej, krytycznej, negatywnej oceny sytuacji polityczno-społecznej za czasów rządów Joe Bidena. Retoryka Trumpa jest retoryką wykluczającą, czego dowodzi kreowana dychotomia *my–oni*. Celem ataków polityka są grupy mniejszościowe (nielegalni imigranci) oraz elity, w opozycji do których postawieni zostają „zwykli obywatele”. Tak wykreowany spolarizowany dyskurs może być punktem wyjścia do dalszych analiz weryfikujących obecność populizmu w dyskursie Trumpa. Republikanin posługuje się strategią denotacji, stosując pejoratywne wartościowanie wobec swoich oponentów. Strategia perspektywizacji wskazuje na wyłączną pozytywną ocenę własnego programu i dokonań politycznych oraz wyłączną krytykę demokratów. Trump stosuje także strategię wzmacniającą poprzez użycie czasowników illokucyjnych.

Bibliografia:

- Bartmiński, J. (1999). *Językowy obraz świata*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Bazail-Eimil, E., Gould, J., Herszenhorn, M., Kine, P. (2024, 21 lipca). *What a Kamala Harris foreign policy could look like*. Pobrane z: <https://www.politico.com/news/2024/07/21/kamala-harris-foreign-policy-00170143>.
- Bielecka-Prus, J. (2015). Problem kontekstu społecznego w analizie dyskursu. W: A. Kiklewicz, I. Uchmanowa-Szmygowa (red.). *Dyskurs: aspekty lingwistyczne, semiotyczne i komunikacyjne* (ss. 101–109). Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Bogołębska, B., Worsowicz, M. (2016). *Retoryka i jej zastosowania. Podręcznik dla studentów dziennikarstwa i innych kierunków humanistycznych*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Bolek, E. (2017). Plakat artystyczny – przekaz multimodalny. W: I. Hofman, D. Kępa-Figura (red.). *Współczesne media. Gatunki w mediach. Prace dedykowane Profesor Marii Wojtak. Tom pierwszy. Zagadnienia teoretyczne. Gatunki w mediach drukowanych* (ss. 465–474). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Bourdieu, P. (1989). Social space and symbolic power. *Sociological Theory*, 7(1), 14–25.
- Cabral, S., Drenon, B. (2024, 19 lipca). *Who are the Democrats calling time on Joe Biden?* Pobrane z: <https://www.bbc.com/news/articles/c4ngd0dve6lo>.
- Cooper, J. J., Peoples, S., Colvin, J. (2024, 19 lipca). *Trump urges unity after assassination attempt while proposing sweeping populist agenda in RNC finale*. Pobrane z: <https://apnews.com/article/trump-republican-national-convention-nomination-assassination-attempt-5f1f337ac39477e9d1c53d3e027edda3>.
- Czachur, W. (2020). *Lingwistyka dyskursu jako integrujący program badawczy*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.
- Czachur, W. (2021). Dyskursywny obraz świata. Kilka refleksji. *Tekst i Dyskurs – Text und Diskurs*, 4(4), 79–97.
- Dąbrowski, A. (2024, 17 lipca). J.D. Vance kandydatem Donalda Trumpa na urząd wiceprezydenta. *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych*, 51, 1–2.
- Dettmer, J. (2024, 14 lipca). *Like with several other US leaders, luck saved Trump*. Pobrane z: <https://www.politico.eu/article/us-leaders-donald-trump-thomas-matthew-crooks-shooting-campaign-presidential-elections-assassination/>.
- Fabiszak, M., Brzezińska, A. W. (2020). Konflikt pamięci czy konflikt władzy? Strategie językowe w dyskusji nad zmianą nazwy ulicy w Poznaniu. *Tekst i Dyskurs – Text und Diskurs*, 13, 81–99.
- Farkas, X., Bene, M. (2021). Images, politicians, and social media: Patterns and effects of politicians' image-based political communication strategies on social media. *The International Journal of Press/Politics*, 26(1), 119–142.
- Foucault, M. (1971). Orders of discourse. *Social Science Information*, 10(2), 7–30.
- Foucault, M. (2020). Power/Knowledge. W: S. Seidman, J. C. Alexander (red.). *The new social theory reader* (ss. 73–79). London: Routledge.
- Greimas, A. J. (1971). *Strukturelle Semantik*. Wiesbaden: Vieweg.

- Habermas, J. (2001). *On the pragmatics of social interaction: Preliminary studies in the theory of communicative action*. Cambridge: The MIT Press.
- Harris, Z. S. (1963). *Structural linguistics*. Chicago–London: The University of Chicago Press.
- Hymes, D. H. (1986). Discourse: Scope without depth. *International Journal of the Sociology of Language*, 57, 49–89.
- Jabłońska, B. (2006). Krytyczna analiza dyskursu: refleksje teoretyczno-metodologiczne. *Przegląd Socjologii Jakościowej*, 2(1), 53–67.
- Jacobson, G. C. (2000). Partisan Polarization in National Politics: The Electoral Connection. W: J. R. Bond, R. Fleisher (red.). *Polarized Politics: Congress and the President in a Partisan Era* (ss. 9–30). Washington: CQ Press.
- Jacobson, G. C. (2013). Partisan polarization in American politics: A background paper. *Presidential Studies Quarterly*, 43(4), 688–708.
- Kawka, M. (2014). O badaniu języka dyskursu medialnego. *Media i Społeczeństwo*, 4, 164–172.
- Kopińska, V. (2016). Krytyczna analiza dyskursu – podstawowe założenia, implikacje, zastosowanie. *Rocznik Andragogiczny*, 23, 311–334.
- Kopytowska, M., Kumiega, Ł. (2017). Krytyczna analiza dyskursu: konteksty, problemy, kierunki rozwoju. W: M. Czyżewski, M. Otrocki, T. Piekot, J. Stachowiak (red.). *Analiza dyskursu publicznego. Przegląd metod i perspektyw badawczych* (ss. 177–210). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie SEDNO.
- Kotras, M. (2018). Narracje i strategie argumentacyjne w dyskursie IV RP jako narzędzia wyznaczania granic wspólnot w polskim społeczeństwie. *Kultura i Społeczeństwo*, 62(1), 141–165.
- Kozyreva, A., Lorenz-Spreen, P., Hertwig, R., Lewandowsky, S., Herzog, S. M. (2021). Public attitudes towards algorithmic personalization and use of personal data online: Evidence from Germany, Great Britain, and the United States. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(1), 1–11.
- Krzyżanowski, M. (2016). Recontextualisation of neoliberalism and the increasingly conceptual nature of discourse: Challenges for critical discourse studies. *Discourse & Society*, 27(3), 308–321.
- McCarthy, S. (2024, 18 lipca). *Could a Trump-Vance win reshape America's relationship with China – and Taiwan?* Pobrane z: <https://edition.cnn.com/2024/07/18/china/trump-vance-china-taiwan-analysis-intl-hnk/index.html>.
- Michta, A. A. (2023, 31 października). *US isn't ready for a war of great powers*. Pobrane z: <https://www.politico.eu/article/usa-joe-biden-not-ready-war-of-great-powers-china-israel-ukraine-russia-iran-north-korea/>.
- Osika, G. (2001). Teoria działania komunikacyjnego J. Habermasa. *Zarządzanie Wiedzą*, 1, 122–143.
- Paolini, A. J. (1993). Foucault, realism and the power discourse in international relations. *Australian Journal of Political Science*, 28(1), 98–117.
- Pew Research Center. (2024, 23 maja). *Top problems facing the U.S*. Pobrane z: <https://www.pewresearch.org/politics/2024/05/23/top-problems-facing-the-u-s/>.
- Piontek, D. (2015). Personalizacja jako efekt mediatyzacji polityki. *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 3, 91–103.

- Read the Transcript of Donald J. Trump's Convention Speech.* (2024, 19 lipca). Pobrane z: <https://www.nytimes.com/2024/07/19/us/politics/trump-rnc-speech-transcript.html>.
- Rejter, A. W. (2022). Strategie dyskursywne w obszarze onimicznym tekstu wobec wielokulturowości jako cechy współczesnego podróżopisarstwa. *Onomastica*, 66, 201–217. DOI: <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.66.14>.
- Sbisà, M. (2013). Locution, illocution, perlocution. W: M. Sbisà, K. Turner (red.). *Pragmatics of speech actions* (ss. 25–75). Berlin–Boston: De Gruyter.
- Schneider, E., Cancryn, A., Daniels, E. (2024, 21 lipca). *Joe Biden drops out of the presidential race and endorses Kamala Harris.* Pobrane z: <https://www.politico.com/news/2024/07/21/biden-drops-out-election-00169980>.
- Shepard, S. (2024, 28 czerwca). *CNN flash poll: Trump won the debate.* Pobrane z: <https://www.politico.com/live-updates/2024/06/27/biden-trump-first-presidential-debate/not-surprising-00165690>.
- Slattery, G., Ulmer, A., Layne, N. (2024, 29 lipca). *Trump appears with bandaged ear at Republican convention.* Pobrane z: <https://www.reuters.com/world/us/trump-scores-major-legal-win-he-prepares-accept-republican-nomination-2024-07-15/>.
- Smykała, M. (2021). Kategoria toposu w lingwistycznej analizie dyskursu na przykładzie badań polskiego i niemieckiego dyskursu migracyjnego. *Tekst i dyskurs – Text und Diskurs*, 15, 465–496. DOI: <https://doi.org/10.7311/tid.15.2021.20>.
- Stokols, E., Lemire, J., Schneider, E., Ferris, S. (2024, 21 lipca). *Why Biden finally quit.* Pobrane z: <https://www.politico.com/news/2024/07/21/why-biden-dropped-out-00170106>.
- US election 2024: A really simple guide to the presidential vote.* (2024, 23 lipca). Pobrane z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-67285325>.
- Van Aelst, P., Sheafer, T., Stanyer, J. (2012). The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 203–220. DOI: <https://doi.org/10.1177/1464884911427802>.
- Van Dijk, T. A. (2002). Political discourse and political cognition. W: P. A. Chilton, C. Schäffner (red.). *Politics as text and talk: Analytic approaches to political discourse* (ss. 203–237). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Van Dijk, T. A. (2007). Macro contexts. W: D. Scheu Lottgen, J. Saura Sánchez (red.). *Discourse and international relations* (ss. 3–26). Bern: Peter Lang.
- Warzecha, A. (2012). Krytyczna Analiza Dyskursu w public relations (koncepcja badania). *Konteksty Kultury*, 9(1), 189–205.
- Warzecha, A. (2014). Krytyczna analiza dyskursu (KAD) w ujęciu Normana Fairclougha. Zarys problematyki. *Konteksty Kultury*, 11(2), 164–189. DOI: <https://doi.org/10.4467/23531991KK.14.011.1757>.
- Wren, A., Shepard, S., Allison, N., Schneider, E., Stein, S. (2024, 28 czerwca). *Democrats really have no way to spin this. We break down Biden's disastrous debate.* Pobrane z: <https://www.politico.com/news/2024/06/28/trump-biden-debate-result-takeaways-00165701>.